

Predmet: Lovas (Ljuban Devetak i dr.)

Broj predmeta: K.V. br. 6/07 (od 01.01.2010. godine broj predmeta je K. Po2 br. 22/10)

Glavni pretres 27.11.2009.

Izveštaj: Nataša Kandić i Slavica Jovanović, punomoćnice oštećenih

Saslušanje svedoka Josipa Sabljaka

Kada je počeo artiljerijski napad na Lovas 10.10.1991, svedok se nalazio kod svoje kuće. Bio je sakriven u šupi, kada je optuženi Željko Krnjajić sa još nekoliko njemu nepoznatih vojnika došao u njegovo dvorište i zvao ga da izađe. Pitao je gde mu je sin i rekao nešto, u smislu, da laže kada kaže da ne zna gde je, da na kapiji stavi beli čaršaf, da oko ruke veže belu krpu i ode kod kuće Željka Japundžije. Tu je sa dugim meštanima proveo tri dana, nakon čega je morao da ode u Zadruhu i počne sa obavljanjem prinudnog rada.

Optuženi Devetak se na sastanku u Domu kulture u Lovasu, održanom nakon napada na Lovas, predstavio kao šef sela i rekao im da moraju da ga slušaju i rade ono što on kaže. Dana 17.10.1991. srpski vojnici su sve muškarce Hrvate zatvorili u dvorište Zemljoradničke zadruge. Tu su proveli noć, sedeći nepomično na klupama. Pred mrak, neko od vojnika sačinio je spisak zatvorenika. Vojnici koji su ih čuvali su, tokom noći, tukli i maltretirali mnoge zatvorene. Ujutru je neki vojnik zverski tukao Luku Balića i Marka Filića, koji je od zadobijenih batina kasnije umro. Prozivanje, ispitivanje i tuča zatvorenih meštana vršena je po spisku. Oko 9:00 sati ujutru u dvorište Zadruge došao je optuženi Ljuban Devetak i izdvojio neke od zatvorenih meštana. Došli su i vojnici u novim maskirnim uniformama i šlemovima na glavama i tada je tuča zatvorenika bila još jača. Naročito teško tučeni su Mato Hodak, kao i otac i dvojica sinova Luketići.

Vojska je naredila zatvorenicima da se postroje u kolonu po dvojica. Krenuli su iz dvorišta u pratnji vojnika. Tokom puta ubijen je meštalin Boško Bođanac.

Kod minskog polja vojnici su meštanima naredili da se uhvate za ruke, hodaju duž deteline pokrećući noge levo-deseno. Videli su zategnute žice i stali, nakon čega su im vojnici pucali u leđa. Eksplodirala je mina, koja ga je odbacila nekoliko metara dalje. Neki pukovnik koji je vojnim vozilom prolazio putem, razgovarao je sa vojnicima, a onda su nepovređeni meštani razminirali preostale mine i pomogli ranjenima da izađu iz minskog polja. Ranjeni meštani su kaminom odvezeni u bolnicu u Šidu, a na putu do bolnice od zadobijenih rana preminuo je Josip Turkalj. U Šidu su odbili da ih leče, pa im je medicinsku pomoć pružio doktor Slobodan Kačar, kada su ih vratili u Lovas. Iako teško povređen, sutradan je po naređenju optuženog Ljubana Devetaka, obavljao prinudni rad.

Pitanja zamenika javnog tužioca

Meštani Hrvati zatvarani su u podrumu Mesne kancelarije i u radionici Zemljoradničke zadruge. Optuženi Milan Radojčić i Milan Devčić su obavljali važne vojne ili policijske funkcije. Na minskom polju video je brata Marka Sabljaka i Marka Filića, koji su bili teško povređeni.

Pitanja branilaca optuženih

Video je kada su žene i deca po snegu i hladnoći ručno brali semenski kukuruz na parceli Zemljoradničke zadruge. Dok su u noći između 17. i 18.10.1991. bili zavoreni u dvorištu Zadruge, Petronije je od zatvorenika oduzeo sav novac koji su imali kod sebe. Ubadao je

zatvorenike nožem, među kojima Zlatka Tomu, Nikolu Badanjka, Boška Bođanca, Marka Sabljaka, Ivicu Đakovića i druge.

Ispitivanje od strane predsednice veća

Potronije je u dvorištu Zadruga Josipu Turkalju, koji je bio teško pretučen po glavi, posekao kosu nožem. Visoki oficir JNA, koji je vojnim vozilom došao do minskog polja, rekao je da je mine postavila JNA. Tela pogunulih na minskom polju sutradan su utovarena na kamion *FAP*, u kojem su stajala par dana pored puta, a onda sahranjena u masovnoj grobnici na seoskom groblju.

Pitanja punomoćnika oštećenih

Osim rada na kombajnu za vađenje repe, imao je obavezu da za rad na kombajnu obuču Srbina Obrada Tepavca, koji je sve vreme bio u njegovoj pratnji i naoružan. Po nalogu optuženog Milana Radojčića, na dan odvođenja zatvorenika na minsko polje, preneo je neki veliki okrugli sto u njegovu kancelariju. U Lovasu je nakon napada video više zapaljenih kuća. Optuženi Ljuban Devetak je imao dvojicu telohranitelja koji su sve vreme bili u njegovoj blizini. Krajem oktobra 1991. žene i deca iz Lovasa hrvatske nacionalnosti, po snegu i hladnoći, brali su semenski kukuruz na zadružnoj parceli. Hrvati, uključujući i žene i decu, nisu smeli da se bilo gde kreću bez propusnice i bele trake na ruci. Poznato mu je da su neke Hrvatice u Lovasu silovane, ali o tome neće da govori iz poštovanja prema njima. Krio je da je ranjen, jer se plašio da bi zbog toga imao još većih problema. Mnogi meštani Hrvati su naterani da se isele iz Lovasa, jer su tada u Lovas naseljavani Srbi.

Komentar:

Saslušanje svedoka obavljeno je putem video-konferencijske veze iz Županijskog suda u Vukovaru.

Suđenje prati 3 člana porodica žrtava.